

DORPSORGaan

spaarndam

DORPS-ORGAAN SPAARNDAM

inhoud:	pag.
een stukje duidelijkheid en inspraak	2
dankbetuigingen	3
mej. Paula (Verdurmen) 25 jaar in dienst van het bakkersbedrijf van de familie R. F. J. Krol te Spaarndam	4
de geschiedenis van Spaarndam	6
wist U	8
kerkelijke aangelegenheden	9
"onderwegdiensten" - hervormde kerk spaarndam	10
een viertal foto's	11

redactieleden:

e. huttinga	ijdijk 27
j. a. knijnenburg	ijdijk 26
p. a. roelofsen	dr. w. nijestraat 9
d. a. verdurmen	visserseinde 71

blad van de dorpsraad-spaarndam

4e jaargang nr. 6

redactie-adres: Dr. W. Nijestraat 9, Spaarndam (oost)

een stukje DUIDELIJKHEID EN INSPRAAK

Geachte Lezers,

Als ik zo de kranteberichten lees en om me heen kijk, dan zou ik bijna geneigd zijn om met een lijst rond te gaan en alle Spaarndammers, ook die aan gene zijde van de Grote Sluis wonen, oproepen om hun instemming te betuigen met het feit, dat het naar mijn mening toch wel een schandaal is, dat voor de restauratie van zegge 3 woningen destijds een bedrag van f 168.000,- is uitgetrokken. Gelukkig, 3 gezinnen waren weer gered. Tot Uw dienst. Waren die bekende huizen goed gerestaureerd, dan zou ik zwijgen. Maar helaas, de bewoners drijven er bijna uit door de hoge vochtigheidsgraad. Overal in die woningen worden gaten gehakt om die huizen van roosters te voorzien. Er wordt geboord om ijzers in de muren te bevestigen. Met plastic potjes of flesjes wordt gewerkt om te trachten de wateroverlast wat tegen te gaan. Zelfs een sloot of een beek is er om die huizen heen gegraven. Wat een ellende beleven de bewoners van die huizen. Van die huizen, die - schrikt U niet - per maand een huurprijs moeten opbrengen van f 175,- tot f 225,-.

Kort geleden las ik tot mijn grote verontwaardiging bovendien, dat er een bedrag van f 60.000,- is uitgetrokken voor het restaureren van een oud sluisje, eveneens in Spaarndam. Een sluisje, waarvan niets meer bestaat dan een stuk (oud-ijzer) hek met een stenen trap er naast. Ik vraag me af, waartoe moet dat allemaal dienen. De gemeente heeft hier in Spaarndam zo'n prachtig stuk grond liggen, waarop een aantal mooie bejaardenwoningen gebouwd zou kunnen worden. Die woningen behoeven echt niet groot te zijn. Wij, oudjes, hebben heus niet veel nodig. Alleen een beetje gezelligheid in een knus en goed huisje.

Wat mooi zou het zijn, als er vanaf achter de speeltuin tot aan de Nieuwe Rijweg van die woningen zouden staan. Een plantsoen er vóór en we zouden op rozen zitten.

Als de gemeente, nadat die huisjes zouden zijn gebouwd, nog geld te veel zou hebben, is de tijd gekomen om eens te denken aan de restauratie van dat bedoelde oude sluisje, als dat dan toch zo mooi moet worden. Voor mij behoeft het niet, die restauratie. Ik meen zelfs, dat het voor geen enkele Spaarndammer behoeft.

Ik begrijp het allemaal niet goed. Voorheen hoorde je niet anders dan bestedingsbeperking en nog eens bestedingsbeperking. Nu smijt men zo maar even met f 228.000,- (f 168.000,- + f 60.000,-). Als ik me niet vergis, was er ook nog een vrouwelijk raadslid, die wel wat in de restauratie van de 3 woningen zag. Mag ik deze dame het voorstel doen om eens een half jaar in één van de gerestaureerde woningen haar intrek te nemen. Eén gezin is namelijk al uit zo'n huis verdwenen, doordat het een andere woning kon worden toegewezen. Ik geloof wel, dat die dame, het vrouwelijke raadslid, slapeloze nachten in zo'n huis zou hebben. Zij zou wellicht nimmermeer positief over restauratie kunnen spreken.

Er rest mij nog iets te vermelden. Dat is het volgende. Wanneer er ooit eens bejaardenwoningen (in Spaarndam-west) zouden komen (vergeet het maar, want het geld is toch al weggesmeten), hoeveel oudjes zouden dan van het Havenplein kunnen vertrekken en zo'n leuk huisje gaan bewonen.

Die vrijgekomen woningen zouden dan kunnen worden uitgegeven aan jonge gezinnen.

Een lezeres van het Dorpsorgaan Spaarndam, wonend in westelijk Spaarndam. Naam en adres bij de redactie bekend.

Wij menen te weten, dat het vochtigheidseuvel zich in feite in één der 3 gerestaureerde woningen voordoet. Het is juist, zo dachten wij, deze aantekening bij dit artikel te maken. Een andere hinderlijke aangelegenheid betreft de gehorigheid in het woonverkeer, die zich blijkens verkregen informatie helaas niet tot één der restauratiewoningen beperkt.

REDACTIE

dankbetuiging

fam. Berk-Prevost

Langs deze weg willen wij gaarne onze hartelijke dank betuigen voor de blijken van belangstelling, ter gelegenheid van ons 50-jarig huwelijk ondervonden.

In het bijzonder willen wij noemen het Comité Bejaardensoos Spaarndam, en ook de Havenplein-bewoners, die deze dag voor ons tot een onvergetelijke hebben gemaakt. Voorts alle Spaarndammers, die met ons hebben meegeleefd.

Nogmaals allen onze hartelijke dank

P. Berk - C. Berk-Prevost

Havenplein 26,

Spaarndam

dankbetuiging

fam. de Rooij-Schepers

Bij deze willen wij gaarne onze welgemeende dank uitspreken jegens allen, die ons gouden huwelijksfeest voor ons tot onvergetelijke dagen hebben gemaakt.

C. Z. de Rooij - J. H. de Rooij-Schepers,

Ringweg 97,

SPAARNDAM

1945

mej. Paula (Verdurmen)

25 jaar in dienst van het bakkersbedrijf

van de familie R.F.J. Krol te Spaarndam

Op 27 juli a. s. zal het 25 jaren geleden zijn, dat de voor heel velen in Spaarndam en omgeving welbekende

PAULA

zich aan het bakkersbedrijf van de Familie Krol verbond.

Paula heeft zich ontpopt tot een centrale figuur en in de bakkerij en in de broodbegerige uitgebreide klantenkring. Altijd weer goed gehumeurd, moet zij in die periode van 25 jaar, al die vele broden aan elkaar gedacht, een brood met een lengte van een respectabel aantal kilometers aan haar cliëntèle hebben gebracht.

Bij de broodbezorging, en wat dies meer zij, is het overigens niet gebleven, want Paula heeft in haar verhouding tot de klantenkring ook nog bijzonder prettige, goede en fijne contacten gelegd. Zij heeft een goed woord voor alle dag voor iedereen.

Paula heeft ze al die tijd behoorlijk bruin gebakken en zij hoopt dat met de Familie Krol nog lange tijd te mogen doen, waarmede zij ook al het belang van de volksgezondheid dient.

Het dienstjubileum van Paula is voor de Familie Krol aanleiding geweest om te besluiten Paula een receptie aan te bieden, die zal worden gehouden op woensdag, 29 juli a. s., 's middags van half 5 tot 6 uur in de cantine van het sportcomplex aan de Ringweg in Spaarndam-Oost.

Een ieder, die Paula (en de Familie Krol) straks wil gelukwensen, wordt daartoe bij deze gaarne hartelijk op de receptie uitgenodigd.

Wij hebben de beschikking kunnen krijgen over een foto, die hierbij is afgedrukt, waarop Paula met toebehoren voorkomt.

Volijverig en, zoals altijd, opgewekt, ziet U haar op deze foto doende haar klanten weer "brood op de plank" te bezorgen.

Van harte proficiat nu reeds bij deze, Paula (en Familie Krol), ter gelegenheid van het aanstaande heuglijke feit.

"Dat we ze nog lang mogen eten"

REDACTIE

1970

DE GESCHIEDENIS VAN SPAARNDAM

SPAARNDAM EN DE BELASTINGEN IN DE 18e EEUW

In het Spaardamse archief bevinden zich verschillende stukken, die betrekking hebben op de belastingheffing in de 18e eeuw. Deze stukken vertonen enige karakteristieke verschillen met het huidige belastingsysteem.

Zo had de overheid tot het jaar 1747 praktisch geen eigen ambtenarenapparaat om de belasting te innen. In plaats daarvan verpachtten zij de inning aan een particulier. De overheid maakte een schatting hoeveel een bepaalde belasting moest opbrengen en de pachter betaalde dat bedrag als pacht bij vooruitbetaling. Dan kon de pachter met het innen beginnen.

Er waren rechtsregels gesteld om te verhinderen, dat hij volkomen naar willekeur te werk ging. Daarvoor waren controleurs aangesteld. De pachter werkte zo zuinig mogelijk en zorgde er wel voor, dat hij het maximale bedrag binnen kreeg. Het kwam er meestal op neer dat, ondanks de goede voorschriften, de pachter zichzelf wel erg goed bedacht. Daarbij werden de ongeletterden meer uitgebuit dan de heren regenten. Bij de jaarlijkse inschrijving maakten de heren pachters onderling afspraken, waardoor ze de aanneemsom aan de lage kant wisten te houden. In de praktijk werden ze schatrijk.

Toen dat in 1748 te opvallend was geworden, barstte het protest los. In Amsterdam koos een woedende menigte de huizen van de pachters als hun doelwit en dit werd de aanleiding om het pachtstelsel af te schaffen.

Veel verbetering bracht dit niet: de bevolking moest evenveel blijven betalen en de netto-opbrengst steeg slechts met 10%. Er bleven nog genoeg andere vormen van corruptie over.

Verder werd er in die tijd geen loon- of inkomstenbelasting geheven.

Wel was er een soort vermogensbelasting. Over het algemeen was de belastingdruk op de volksklasse veel te zwaar, omdat de meeste belastingen in de vorm van accijns op de eerste levensbehoeften werden geheven. Het aantal heffingen was ontstellend groot. Er waren 33 soorten verbruiksbelasting of accijns, ook wel impost genaamd.

Progressie in de heffing bestond niet. (Progressie houdt in, dat men bij een groter inkomen meer procenten belasting moet betalen). Zo staat in één van de jaarboeken van de Prick of Dorpsbelasting: "die duisent gulden gegoet is betaalt één prick, die twee gegoet is 2 prick, enz." (een prick is een vast bedrag, dat men moest betalen en in oude tijden maakte men bij de heffing ervan gebruik van een kerfstok, waarop een punt werd ingeprikt om aan te geven hoeveel men schuldig was). Ook herbergiers en winkeliers gebruikten toen vaak een kerfstok om aan te geven, dat de klant nog moest betalen. Het woord kerfstok is terug te vinden in de uitdrukking "Hij heeft heel wat op zijn kerfstok".

Niet alleen Spaardammers, die duizend gulden of meer bezaten, moesten aan de prick meebetalen. Want "also ons dorp klein van begrip is ende last voor degene die op duisent gulde en der boven gegoet is te swaar soude sijn om te drage en eenige persone in ons dorp in goede neringh sitte en oock tot dorps laste wel wat kenne betale so hebben de voomoemde gerechte nou acht genome op sodanige persone en hebbe so wel die gegoet als die weinigh gegoet sijn op haar neringh geset met één à twee à drie prick".

Dus ook de mensen, die een zaak hadden, moesten er aan geloven. Verder werd ook voor ieder huishouden een aandeel in de dorpsbelasting vastgesteld en wel zo, dat "die swaer van huishoudinghe sijn haar last so ligt te stellen als het te verantwoorde is en min van huishoudinghe wederom swaerder also soviel als doendelijck is".

Het bedrag, dat de dorpsbelasting moest opbrengen, werd voor vier jaar vastgesteld door de Staten van Holland en West-Friesland. De schout en de schepenen van Spaardam verdeelden dit bedrag, dat het dorp als geheel moest opbrengen, weer over de inwoners volgens het systeem, dat hierboven beschreven werd. Ook bij de verponding werd dat stelsel van "Hoofdelijke omslag" gebruikt. Hierbij ging het om de opbrengst van onroerend goed. (Opbrengst van landerijen, huizen, schuren, erven, boomgaarden, wildernissen, enz.)

Omdat het veel te veel administratie vereiste om al die opbrengsten nauwkeurig te noteren, werden de bedragen van de opbrengst geschat. Elke vier jaar zou de schatting opnieuw gebeuren, maar veel verder dan een aanvulling van oude geschatte bedragen kwam men meestal niet, omdat het teveel werk vereiste om alle lijsten nauwkeurig bij te werken.

Voorbeelden: er moest opgebracht worden 1/8 van de huurprijzen der huizen en 1/5 van die der landerijen, na aftrek van molen-, dijk- en sluisgelden. De algemene regel was zo ongeveer, dat men in de steden 1% van de waarde verschuldigd was en in de dorpen 10% van de opbrengst.

Bij de heffing bestonden nog veel ongelijkheden en vrijstellingen.

Wordt vervolgd

G. van den Beldt Jr.

WIST U...

- a. dat de gemeente Haarlemmerliede en Spaamwoude aan het touwtrekken is met de Kroon, inzake het bestemmingsplan "Landelijk gebied 1968";

dat de gemeente daartoe heeft besloten, omdat Gedeputeerde Staten aan enige essentiële onderdelen van dat plan hun goedkeuring hebben onthouden;

dat de meningsverschillen tussen partijen betreffen:

- 1e. de afstand van de industrie ten opzichte van de woonkernen;
  - 2e. de situering van een spoorwegemplacement;
  - 3e. de bebouwing bij Spaamdamsdam;
- b. dat een gedeelte van Spaamdamsdam straks wellicht zal worden aangewezen als beschermd dorpsgezicht;
- dat die aanwijzing een daad is van de Minister van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk en niet kan geschieden dan nadat de raden van de gemeenten Haarlem en Haarlemmerliede en Spaamwoude zijn gehoord;
- dat die aanwijzing voor wat betreft Haarlem bedoeld is voor het gedeelte Spaamdamsdam, dat gelegen is tussen de boezemsluis en de Grote Sluis.

- c. dat de overlast, veroorzaakt door een mestvaalt aan de Nieuwe Rijweg, wellicht zal worden weggenomen door ingrijpen van de zijde van de gemeente Haarlem;

- d. dat door het Tweede-Kamerlid, mevrouw Groensmit-van der Kallen, een plan is uitgedacht, hetwelk erop is gericht om door de aanleg van een vijfde startbaan voor Schiphol in het Spaamwouderbos aanzienlijk minder schade te doen aanrichten dan oorspronkelijk het geval zou zijn geweest?

Een en ander, als je de krant mag geloven.
Die krant is Haarlems Dagblad, om volledig te zijn, tenslotte.

DE REDACTIE

KERKELIJKE AANGELEGENHEDEN

De "onderwegdiensten" in de Ned.Herv.Kerk te Spaamdamsdam

Op Hemelvaartsdag, 7 mei dit jaar, zijn in ons mooie kerkje de Onderwegdiensten weer begonnen.

Het betreft korte Diensten, die worden gehouden ten gerieve van toeristen en andere recreatie-zoekenden.

De vorige jaren hebben aangetoond, dat deze Diensten in een behoefte voorzien. Graag heeft de Kerkeraad het kerkgebouw voor dat doel ter beschikking gesteld. Daarmede loopt de Kerkeraad al enige jaren vooruit op het recreatieplan. Als dat plan over een aantal jaren gerealiseerd zal zijn, ligt middenin dat recreatiegebied het dorp Spaamdamsdam, met daar middenin een kerkje, dat al een grote bekendheid verkreeg.

Elke kerkganger - men komt van heinde en ver - krijgt bij het binnenkomen in de kerk de orde van Dienst op stencil, op de achterzijde waarvan een korte beschrijving wordt gegeven van de geschiedenis van Spaamdamsdam, van zijn omgeving en van het kerkje. Zo weet men tot ver in het land, dat het huwelijk van Frans Hals in dit kerkje werd ingezegend en dat de beroemde waterbouwkundige Cruquius in dit kerkje begraven ligt.

De diensten beginnen Zondagsmorgens om 9.00 uur en duren telkens 40 minuten. Organist is Leen Nijdam, terwijl er in iedere dienst voorts medewerking is van een vocale- of instrumentale solist of van een koor. Na afloop van de diensten bieden wij de kerkgangers in het dienstgebouw koffie aan.

Wij dachten, dat het goed is om ook de Spaamdammers zelf van het onderhavige gebeuren op de hoogte te houden.

Dat kan het allerbeste door middel van het Dorpsorgaan Spaamdamsdam. Een lijst, vermeldende de Diensten in het jaar 1970, waarvan een deel inmiddels reeds is gehouden, vindt U hierbij afgedrukt.

Ds. J. Kroon

Aan het verzoek om plaatsing van een en ander in het Dorpsorgaan hebben wij bij deze gaame voldaan.

Redactie

"ONDERWEGDIENSTEN" - HERVORMDE KERK SPAARNDAM

Aanvang 9 uur v.m.

datum:	voorganger:	medewerking van:
Hemelvaartsdag, donderdag 7 mei	Ds. J. Kroon	Willem Leeuwenstein bariton
zondag 10 mei	Eerw. heer G.H.N. Germans	Ben Blankwater bariton
zondag 17 mei	Ds. E. Sneller	Ben Blankwater bariton
zondag 24 mei	Ds. K. Blei	Wim van Lennep cello
zondag 31 mei	Ds. J. Kroon	Jacques Willemsen tenor
zondag 7 juni	Eerw. heer Alb. Spaargaren	Sions Knapenchoor
zondag 14 juni	Ds. J. Kroon	Sions Kerkchoor
zondag 21 juni	Ds. E. Sneller	Dolf Hulsbergen trompet
zondag 28 juni	Ds. J. Kroon	Wim van Lennep cello
zondag 5 juli	Ds. C. Meyer	Annelies Nijdam sopraan
zondag 12 juli	Ds. A. van Rhijn	Annelies Nijdam sopraan
zondag 19 juli	Eerw. heer G.H.N. Germans	Annelies Nijdam sopraan
zondag 26 juli	Eerw. heer C. de Gooijer	Kees Köhler bariton
zondag 2 augustus	Ds. J. Kroon	Willem Leeuwenstein bariton
zondag 9 augustus	Eerw. heer G.H.N. Germans	Wim van Lennep cello
zondag 16 augustus	Ds. C. Meijer	Dolf Hulsbergen trompet
zondag 23 augustus	Ds. J. Kroon	Jacques Willemsen tenor
zondag 30 augustus	Ds. J. Streefland	Mevr. H. B. Henzen- de Jong, viool
zondag 6 september	Ds. J. Kroon	Sirach van Bodegraven tenor

EEN VIERTAL FOTO'S

betrekking hebbende op de feestelijkheden dit jaar, in Spaamdams ter gelegenheid van *Koninginnedag en de 5e Mei*

Zij hebben geschiedenis gemaakt:

de Maanman, op 30 april terug in Spaamdams met aanhang.

het gecostumeerde voetbalwereldje, op 5 mei op het sportcomplex nabij de Ringweg

De Spaamdamsse bejaardensoos, op de middag van de 5e Mei zeer verrast en bijzonder geslaagd onthaald door het plaatselijk Comité Koninginnedag.

de belangstellenden voor het avondgebeuren op de Westkolk, verzorgd door de heer Chr. G. v. Warmerdam, eveneens op 5 mei.

Deze foto's konden in het Mei-nummer niet worden afgedrukt. Omdat laat beter is dan nooit, hebben wij die foto's in deze editie van het orgaan laten plaatsen.

Redactie

